

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY

[på svenska](#) [tietoa palvelusta](#) [palaute](#)

PERUSHAKU

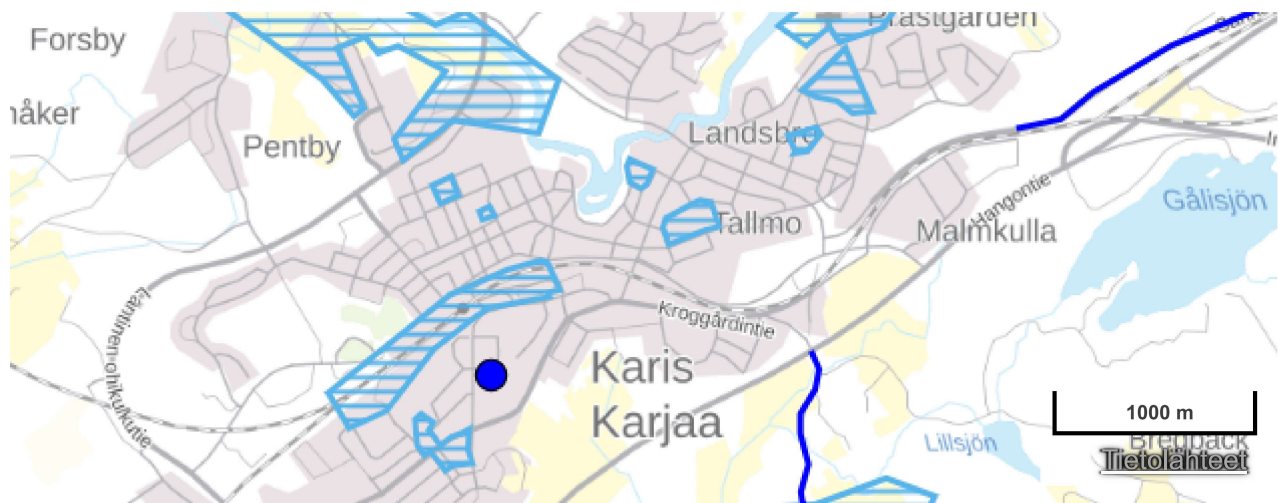
[kohteet maakunnittain](#)

Raasepori

Uusimaa

Hilding Ekelundin arkkitehtuuri Karjaalla

Siirry Museoviraston valtakunnalliseen karttapalveluun: [Hilding Ekelundin arkkitehtuuri Karjaalla](#)

Kuvaus

Arkkitehti Hilding Ekelundin omaleimainen ja korkeatasoinen arkkitehtuuri Karjaalla liittyy sotien jälkeiseen julkisten palveluiden rakentamiseen maamme kaupungeissa ja kauppaloissa. Ekelundin vaikutus kaupunkikuvaan on huomattava; asemakaavojen laatimisen ohella hän suunnitteli useimmat Karjaan 1940-60-lukujen kunnalliset ja kirkolliset rakennukset. Ekelundia voi pitää Karjaan kauppalanarkkitehtinä, joka luottamustoimiensa ansiosta vaikutti vuosikymmeniä myös kauppalan rakentamisen ohjaukseen. Ekelundin panos koulusuunnittelun kehittäjänä liittyy sotien jälkeiseen kiivaaseen koulurakentamisen kauteen maassamme.

Karis-Billnäs samskola on Ekelundin ensimmäinen Karjaalle toteutunut koulusuunnitelma. Sen tiilinen, satulakatteinen hahmo on porrasteinen ja koostuu kaksi- ja kolmikerroksisista, kulmittain toisiinsa liittyvistä siivistä. Samskolanin tontin kokonaisjäsentely viheralueineen on olennainen osa koulun alkuperäistä suunnitelmaa,

jossa koulu piha-alueineen liittyy puisto- ja bulevardimaisemaan.

Kilan koulukeskus on läntisellä Uudellamaalla poikkeuksellinen läpileikkaus 1900-1960-lukujen kouluarkkitehtuurista. Keskuksen näkyvin, alkuaan ruotsinkieliseksi kansakouluksi valmistunut rakennus on pohjaltaan T-muotoinen, tiilinen ja roiskerapattu. Sen hahmo siipien keulamaisine, kolmionmuotoisine päätyineen ja laakeine satulakattoineen on Ekelundin arkkitehtuurille yleisemminkin tunnusomainen.

Lärkkullan kristillinen kansanopisto kirkon eteläpuolella sijaitsevalla mäellä on Porvoon hiippakunnan kurssi- ja kokoontumiskeskus, jonka toiminnallisena esikuvana on ollut Ruotsin Sigtuna-keskus. Opiston päärakennus muodostuu kahdesta kolmikerroksisesta siivestä ja niitä yhdistävästä matalasta väliosasta. Siivet on sijoitettu vinosti toisiinsa nähden siten, että niistä piirretyt akselit yhdistyvät Karjaan kirkon alttarilla. Itäsiivessä on kappeli ja juhlasali sekä kirjasto ja vierashuoneet. Asuinterilat ovat länsisiivessä. Alueella sijaitsee myös kaksi henkilökunnan asuinrakennusta ja 1980-luvulla rakennettu ns. kurssirakennus (arkkitehti Carl-Johan Slotte).

Pumppulahden rannalla oleva Västra Nylands yrkesskola on vaihteellisesta rakentamisestaan huolimatta yhtenäinen kokonaisuus. Sen pitkä osittain rapattu, osittain tiilipintainen rakennus on taitteinen ja vaihtelevasti kaksi-kolmikerroksinen. Sen arkkitehtuuri sisältää myös muita Ekelundin tuotannolle tyypillisiä piirteitä, kuten laakean satulakaton ja nauhamaisesti sijoitetut ikkunat. Rakennusmassa myötäilee maastoa jättäen mäen laen rajatuksi pihamaaksi.

Kaupungintalo on osa toteutumatonta monumentaalisuunnitelmaa. Alkuperäisen suunnitelman kolmesta peräkkäisestä ja erikorkuisesta rakennusosasta on toteutunut matala väliosa.

Karjaan vesitorni rautatieaseman eteläpuoleisen kallion huipulla koostuu pohjakaavaltaan kahdesta sylinteristä, joita yhdistää lasinen kuilu. Tornin harjalla on pieni tähtitorni. Alkuaan valkoinen vesitorni on ollut rapattu, mutta se on myöhemmin verhoiltu aaltopellillä. Siitä huolimatta Karjaan vesitorni on valittu kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön hyväksymään valikoimaan suomalaisen modernismin merkkiteoksia 1920-luvun lopulta 1970-luvulle.

Karjaan kappeli ja seurakuntakeskus ovat Karjaan hautausmaan päätteinä mäntykankaalla, keskellä tiivistä rakentamista. Krematoriokappelin ulko- ja sisäpinnat ovat paljaaksi jätettyä punatiiltä, jonka Ekelundin arkkitehtuurissa tyypillistä 1950-luvun lopulta lähtien. Kappelin vieressä on pulpettikattoinen, nauhaikkunainen kappelin arkkitehtuuriin mukautuva seurakuntakeskus.

Katarinakodin vanhustentalo on Ekelundia tyypillisimmillään: kolmeen osaan porrastettu, rinnetontille sijoitettu tiilirakennus on roiskerapattu, laakea satulakatto katettu sementtitiilin ja ikkunat on sijoitettu pääosin nauhamaisesti.

Historia

Arkkitehti Hilding Ekelund (1893-1984) oli arvostettu arkkitehti, jolla oli myös vaikutusta opettajana (TKK/lehtori 1927-41 ja asuntosuunnittelun professori 1950-58) ja kirjoittajana (Arkkitehti/toimittaja 1929-30, päätoimittaja 1931-34). Ekelund toimi

Helsingin kaupunginarkkitehtina 1941-49 ja oma toimisto hänellä oli vuodesta 1926.

Ekelund oli 1930-luvulta lähtien mukana Karjaan taajaväkisen yhdyskunnan, vuodesta 1930 kauppalan ja 1970-luvulta lähtien kaupungin, suunnittelussa. Hän toimi kauppalan järjestäisyyden kaava- ja rakennusasioiden asiantuntijajäsenenä 1942-1973 ja osallistui kaupungin asemakaavan ja rakennusjärjestyksen suunnitteluun sekä suunnitteli lähes kaikki Karjaan julkiset rakennukset 30 vuoden ajan.

Karis-Billnäs samskola valmistui 1943 ja sitä jatkettiin 1957-1958 luokkahuonesiivellä. Kaupungintalo valmistui 1945 vain osana alkuperäisestä suunnitelmasta, johon toteutuneen matalan väliosan lisäksi olisi kuulunut myös kolmikerroksinen kulmatornilla varustettu päämassa ja lounaispuolella kaksikerroksinen siipi.

Arkkitehtien Hilding Ekelund ja Eva Kuhlefeldt-Ekelundin yhdessä suunnittelema Lärkkullan koulutuskeskus valmistui 1949. Karjaan seurakunta luovutti tarvittavan maa-alueen ja Porvoon hiippakunta sai rakentamiseen huomattavaa tukea Amerikan evankelisten seurakuntien Suomen kirkolle myöntämistä lahjoitusvaroista.

Vesitorni valmistui 1951. Ekelundin vesitornin ympärille suunnittelemaa luonnontieteille, taiteelle ja museotoiminnalle tarkoitettua kulttuurikeskusta ei toteutettu.

Västra Nylands yrkesskola rakennettiin nykyiseen laajuuteensa 1951-1965 neljässä vaiheessa. Katarinakoti eli vanhainkoti valmistui 1954.

Karjaan Pyhän Olavin krematoriokappeli valmistui 1960 vanhan taitekattoisen kappelin tilalle. Kappeliin liittyvä seurakuntakeskus valmistui 1962.

Kilan koulukeskuksen vanhimmat rakennukset ovat 1800-luvulta. Tilojen käydessä ahtaiksi rakennettiin 1953 Ekelundin suunnittelema suuri ruotsinkielinen kansakoulu. Ekelundin suunnittelemat uusi suomalainen koulu ja ja kansalaiskoulu valmistuivat 1963 ja 1966.

Lisätietoa

Eva Kuhlefeldt-Ekelund, Hilding Ekelund, Lärkkulla säätiö. Arkkitehti 1954:2.

Karl-Erik Forsell, Astrid Segersven, Harry Wentzel, Boken om Lärkkulla-stiftelsen. Helsingfors 1966.

Vilhelm Helander, Hilding Ekelund ja uuden arkkitehtuurin perinteen vuosikymmenet. Arkkitehti 1983.

Timo Tuomi, Kristiina Paatero, Eija Rauske (toim.), Hilding Ekelund 1893-1984. Arkkitehti. Suomen rakennustaiteen museon monografiasarja 1997.

Do.co.mo.mo. Modernismin merkkiteoksia Suomen arkkitehtuurissa. Alvar Aalto Akatemia, docomomo Suomi-Finland ry, Suomen rakennustaiteen museo. Helsinki 2002.

Kim Björklund, Solveig Eriksson, Arkitekten Hilding Ekelund i Karis - Arkkitehti Hilding Ekelund Karjaalla. Västnyländska kultursamfundets skrifter nr 8. 2007.

kohteeseen sisältyy: huoltola; kaupungintalo; koulu; oppilaitos; siunauskappeli;
ympäristön nykyluonne: taajama;

Kilan koulukeskus. Johanna Forsius 2007.

Lärkkullan kansanopiston päärakennus.
Johanna Forsius 2007.

Karjaan entisessä kaupungintalossa toimii
Raaseporin kansalaisopisto. Johanna
Forsius 2007.

julkaisupäivämäärä 22.12.2009

[palaute kohdetiedoista](#)

[sivun alkuun](#)

© Museovirasto 2009